

Wyrok z dnia 19 marca 1998 r.

I PKN 557/97

Za szkodę wyrządzoną pracodawcy wskutek samowolnego pobrania przez pracownika zaliczki na zabezpieczenie przyszłych roszczeń o zapłatę wynagrodzenia, pracownik odpowiada na podstawie art. 122 KP.

Przewodniczący SSN: Walerian Sanetra, Sędziowie SN: Andrzej Kijowski, Zbigniew Myszka (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 19 marca 1998 r. sprawy z powództwa Spółdzielni Inwalidów „P.” w P. przeciwko Piotrowi T. o zapłatę, na skutek kasacji pozwanego od wyroku Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie z dnia 12 czerwca 1997 r. [...]

1. z m i e n i ł zaskarżony wyrok w części oddalającej apelację pozwanego co do kwoty 921,57 zł (dziewięćset dwadzieścia jeden złotych i 57/100) oraz poprzedzający go wyrok Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie z dnia 3 grudnia 1996 r. [...], w części zasądzającej tę kwotę, w ten sposób, że oddalił powództwo w tym przedmiocie,

2. o d d a ł i ł kasację w pozostałym zakresie.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie oddalił apelację pozwanego Piotra T. od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie z dnia 3 grudnia 1996 r. [...] oraz sprostował oczywistą omyłkę w pkt 1 tego wyroku. Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia faktyczne i konstatacje prawne Sądu pierwszej instancji - uznając za zasadne roszczenia powodowej Spółdzielni Inwalidów „P.” w P. związane ze spółdzielczym stosunkiem pracy pozwanego, byłego Prezesa Zarządu strony powodowej. Zasądzone przez Sąd pierwszej instancji roszczenia w łącznej kwocie 10.862,87 zł (po sprostowaniu)

obejmowały: zwrot zaliczki w kwocie 9000 zł, bezprawnie pobranej przez pozwanego na poczet jego przyszłego wynagrodzenia już po odwołaniu go z funkcji Prezesa i wypowiedzeniu mu stosunku pracy; zwrot kwoty 921,57 zł wydatkowej bez uzgodnienia z Radą Nadzorczą powodowej Spółdzielni jako zaliczki na poczet udziału pozwanego w szkoleniu zagranicznym; zwrot kwoty 719,80 zł, stanowiącej wartość zakupionej na rzecz pracodawcy drukarki „Panasonic”, z której pozwany nie rozliczył się; zwrot kwoty 221,50 zł stanowiącej koszt naprawy prywatnego samochodu pozwanego.

W kasacji pozwanego podniesiono zarzut naruszenia prawa materialnego przez błędną wykładnię oraz niewłaściwe zastosowanie art. 124 KP i § 6 Statutu powodowej Spółdzielni. Zdaniem skarżącego, polemizującego z ustaleniami faktycznymi Sądu Apelacyjnego, Sąd ten zastosował art. 124 KP „bez sprecyzowania podstawy zastosowania, w tym wskazania, czy istniała pomiędzy stronami umowa o odpowiedzialności materialnej, ewentualnie klauzula o jej obowiązywaniu, jak również nie istnienia przesłanek z art. 124 § 3 KP” oraz nie wykazał przesłanek odpowiedzialności materialnej pracownika za szkodę wyrządzoną w mieniu pracodawcy. Równocześnie skarżący określił jako „rażące nieporozumienie, nawet nie oczywistą omyłkę” powołanie § 6 Statutu Spółdzielni, jako podstawy prawnej uznania zasadności roszczeń strony powodowej w zakresie zwrotu wydatkowanej zaliczki na poczet zagranicznego szkolenia oraz kosztów naprawy prywatnego samochodu pozwanego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest uzasadniona jedynie w przedmiocie bezpodstawnego zobowiązania pozwanego do zwrotu kwoty 921,57 zł z tytułu równowartości zaliczkowej wpłaty na pokrycie kosztów jego udziału w zagranicznej sesji gospodarczej. Decyzja podjęta w tej kwestii należała bowiem do zakresu kierowania bieżącą działalnością powodowej Spółdzielni, co pozostawało w gestii pozwanego - jako Prezesa Zarządu - zgodnie z postanowieniami § 57 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 i § 63 Statutu pozwanej. W tych ramach mieściły się działania skierowane na poszukiwanie nowych kontaktów lub partnerów handlowych podczas organizowanej pod patronatem Krajowej Izby Gospodarczo-Rehabilitacyjnej zagranicznej sesji gospodarczej. Nadto zasadnie wskazano, że po odwołaniu pozwanego ze stanowiska Prezesa istniała możliwość delegowania na sesję innego pracownika, która nie została wykorzystana przez Spółdziel-

nię. Oczywiście w zakresie kwalifikacji prawnej zasadności tego żądania nie miały zastosowania dyspozycje błędnie powołanego postanowienia § 6 Statutu powodowej Spółdzielni, którego treść nie pozostaje w jakimkolwiek związku prawnym lub semantycznym ze sporną kwotą stanowiącą zaliczkę na udział pozwanego w zagranicznej sesji gospodarczej. Zaciąganie zobowiązań pieniężnych w imieniu Spółdzielni, powyżej których Zarząd powinien uzyskać uprzednią zgodę Rady Nadzorczej pozwanej i bez określenia limitu kwotowego takich zobowiązań wynika bowiem z postanowienia § 51 pkt 6 Statutu pozwanej, ale nie mogło to być zasadnie i racjonalnie odnoszone do spornej czynności z zakresu kierowania bieżącą działalnością gospodarczą pozwanej w tym sensie, że podjęcie każdej czynności, związanej z wydatkowaniem jakiegokolwiek kwoty wymagałoby zgody Rady Nadzorczej. Takie pojmowanie sprawy przekreśliłoby przecież ustawowe i statutowe uprawnienie Zarządu do kierowania bieżącą działalnością gospodarczą Spółdzielni, która z natury rzeczy i na ogół ma podłoże lub powiązanie finansowe, co wymagałoby zwoływania Rady Nadzorczej Spółdzielni dla podejmowania wszelkich bieżących i zwykłych operatywno-finansowych czynności Zarządu. Odrzucając taką wykładnię w tym zakresie Sąd Najwyższy wyrokował w tej części reformatoryjnie na podstawie art. 393¹⁵ KPC.

Pozostałe zarzuty kasacji są bezpodstawne. Wstępnie należało podkreślić, że w skardze kasacyjnej sformułowane zostały wyłącznie zarzuty naruszenia prawa materialnego, co powoduje, że spod kontroli kasacyjnej uchylają się ustalenia faktyczne przyjęte za podstawę wydania zaskarżonego wyroku przez Sąd Apelacyjny. W takiej sytuacji dla oceny kasacji miarodajny jest stan faktyczny przyjęty za podstawę wydania zaskarżonego orzeczenia. Z dokonanych ustaleń faktycznych tego Sądu wynikało, iż pozwany - już po odwołaniu go z funkcji Prezesa oraz po wypowiedzeniu mu stosunku pracy - brał udział w podjęciu uchwały (którą należy uznać za wadliwą) przez odwołany Zarząd powodowej Spółdzielni. Na podstawie tej uchwały odwołany zarząd bezpodstawnie (bezprawnie) przyznał odwołanym członkom tego gremium zaliczki na poczet przyszłych wynagrodzeń i to z kwoty przeznaczonej na inny cel (wpłaty na rachunek bankowy powodowej Spółdzielni). Takie działanie było również sprzeczne z dyspozycją art. 46 § 1 pkt 8 Prawa spółdzielczego i postanowieniem § 51 pkt 11 Statutu Spółdzielni, kreujących wyłączną kompetencję Rady Nadzorczej do podejmowania uchwał w sprawach czynności prawnych dokonywanych między spółdzielnią a członkiem zarządu. Do takich czynności w sferze prawa pracy należało przyznanie pozwanemu przez nieuprawnione gremium i

zrealizowanie „wyłaty” zaliczkowego wynagrodzenia za pracę, które było nadto świadczeniem nienależnym w dacie podjęcia tych nieuprawnionych działań przez odwołany zarząd, skoro - według ustaleń Sądu drugiej instancji - należne do dnia rozwiązania stosunku pracy wynagrodzenie za pracę zostało pozwanemu wypłacone. W takich okolicznościach nie mogło być kwestii, że na pozwanym ciążył obowiązek zwrotu bezprawnie przyznanej i samowolnie pobranej kwoty zaliczki na zabezpieczenie jego ewentualnych przyszłych roszczeń o zapłatę wynagrodzenia. Odpowiedzialność taka wynikała z umyślnego wyrządzenia szkody pracodawcy i powinna być kwalifikowana według reguł art. 122 KP, a nie z art. 124 KP, tak jak przyjął (za Sądem pierwszej instancji) Sąd Apelacyjny, ponieważ ta norma zakłada legalne powierzenie pracownikowi mienia z obowiązkiem zwrotu albo do wyliczenia się. W konsekwencji tych rozważań nie może być zatem wątpliwości, że zaskarżony wyrok w tej części odpowiada prawu. Taka sama była natura prawna i konsekwencje pokrycia kosztów naprawy prywatnego samochodu osobowego przez pozwanego, który w tym celu samowolnie i bezprawnie wydatkował środki finansowe powodowej Spółdzielni, przez co z winy umyślnej wyrządził szkodę i był zobowiązany do jej naprawienia w pełnej wysokości (art. 122 KP).

W końcu, według wiążących ustaleń faktycznych Sądu Apelacyjnego, pozwany -pomimo wezwań pracodawcy - nie zwrócił drukarki „Panasonic”, którą pobrał w dniu 19 listopada 1995 r. W tym zakresie obowiązek zwrotu powierzonego mienia wynikał z treści art. 124 § 1 pkt 2 KP, który kreował odpowiedzialność pozwanego pracownika za szkodę wynikającą z nierozliczenia się z powierzonego mu mienia (drukarki, której nie zwrócił). Wbrew twierdzeniom kasacji odpowiedzialność z art. 124 KP opiera się na zasadzie domniemania winy pracownika, a ponadto nie zawsze wymaga zawarcia umowy o odpowiedzialności materialnej. W przypadku pozwanego, jego odpowiedzialność wynikała z niezwrócenia pracodawcy pobranej (zakupionej) przezeń drukarki. Samo umorzenie postępowania karnego w tym zakresie z powodu niewykrycia sprawców, nie ekskulpowало pozwanego, który nie rozliczył się z powierzonego mu mienia mimo żądania pracodawcy.

Mając powyższe na uwadze, we wskazanych wyżej zakresach kasacja podlegała oddaleniu na podstawie art. 393¹² KPC.

=====